

Svarbiausios teisės naujienos Infoplex **Savaitės apžvalgoje (2021-05-10)**

| paiešką 1 iš 1 rezultato

Nauja! X

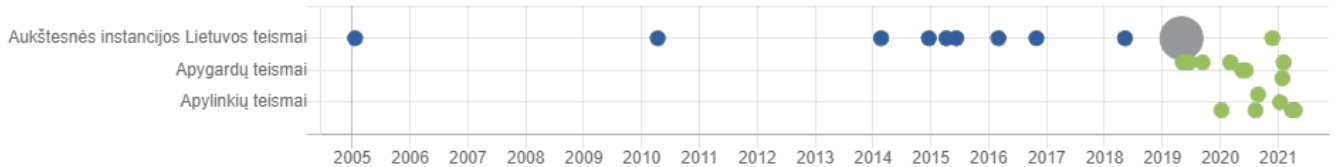
Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2019 m. gegužės 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-128-219/2019

Kopijuoti

Kategorija: 3.4.2.8.1. Reikalavimai fizinio asmens kreditorių reikalavimų tenkinimo ir jo mokumo atkūrimo planui; 3.5.21.3. Išieškojimas iš hipoteka įkeisto turto, įkeitimu įkeisto turto, iš daikto sulaikymo teise sulaikyto skolininko turto

#Bankrotas #Hipoteka

(9) paminėta tekste << | >> vėliau cituojančios bylos (15)

Infoplex Teisinė analitika ©

2004 ▼ Priartinti | Paaiškinimai

Tekstas Ryšiai Proceso dalyviai (8) Bylos istorija (2)

Motyvacijoje minima:

[Dėl hipoteka įkeisto turto pardavimo tvarkos fizinio asmens bankroto byloje >](#)[Dėl kitų argumentų >](#)[Dėl bylinėjimosi išlaidų >](#)

Ižanga

Reikalavimas

Nagrinėjimas

Skundas

Motyvacija

Rezoliucija

Rodyti mažiau

Civilinė byla Nr. e3K-3-128-219/2019

Teismo proceso Nr. 2-68-3-45466-2017-4

Procesinio sprendimo kategorijos: 3.4.2.8.1,

3.4.2.8.3; 3.5.21.3

(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2019 m. gegužės 2 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė), Vinco Versecko (pranešėjas) ir Gedimino Sagačio,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal suinteresuoto asmens „Luminor Bank AS“ kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2018 m. lapkričio 15 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjo V. K. pareiškimą dėl bankroto bylos iškėlimo fiziniam asmeniui, suinteresuoti asmenys – „Luminor Bank AS“, Lietuvoje veikiantis per „Luminor Bank AS“ Lietuvos skyrių (AB „Luminor Bank“ teisių perėmėjas), akcinė bendrovė SEB bankas, akcinė bendrovė „Swedbank“, uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus energija“, uždaroji akcinė bendrovė „Gelvora“, uždaroji akcinė bendrovė „Creditreform Lietuva“, uždaroji akcinė bendrovė „Conlex“, akcinė bendrovė „Vilniaus šilumos tinklai“, 364-oji gyvenamojo namo savininkų bendrija, R. K., M. G., S. M., G. M., A. J. I., antstolė B. P., antstolis R. K., antstolis A. N., antstolis D. K.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama **dėl teisės normų, reglamentuojančių fizinio asmens kreditorių reikalavimų tenkinimo ir jo mokumo atkūrimo plano tvirtinimą, nekilnojamojo hipoteka įkeisto turto realizavimą fizinio asmens bankroto byloje, kai turtas priklauso ne tik bankrutuojančiam asmeniui, bet ir kitam bendraturčiui, iš kurio vykdomas išieškojimas vykdymo procese, aiškinimo ir taikymo.**

2. Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018 m. vasario 8 d. nutartimi pareiškėjui V. K. iškelta bankroto byla, bankroto administratoriumi paskirtas V. Š., nustatytas terminas fizinio asmens kreditorių reikalavimų tenkinimo ir jo mokumo atkūrimo plano projektui (toliau – mokumo atkūrimo planas) pateikti tvirtinti. 2018 m. balandžio 12 d. nutartimi patvirtintas pareiškėjo kreditorių ir jų reikalavimų sąrašas, vėliau jis 2018 m. balandžio 24 d. nutartimi buvo patikslintas.

3. Pareiškėjo bankroto administratorius pateikė teismui prašymą patvirtinti 2018 m. birželio 25 d. pareiškėjo mokumo atkūrimo planą. 2018 m. liepos 26 d. pakartotiniame kreditorių susirinkime (pagal antrojo kreditorių susirinkimo darbotvarkę) mokumo atkūrimo planui nepritarė.

4. Suinteresuotas asmuo „Luminor Bank AS“ atsiliepime į bankroto administratoriaus prašymą prašė atsisakyti tvirtinti pateiktą mokumo atkūrimo planą, o teismui nusprendus šį planą patvirtinti, leisti V. K. ir R. K. priklausantį ir banko naudai įkeistą butą (duomenys neskelbtini), parduoti V. K. bankroto procese visą kaip nedalomą turtinį vienetą; pardavus turtą gautą sumą paskirstyti taip – iš gautos sumos leisti atskaityti įkeisto turto vertinimo, su pardavimu susijusias išlaidas, banko mokesčius ir 1/2 hipotekos išregistravimo mokesčio, o likusią sumą padalyti pusiau, t. y. 1/2 dalį paliekant V. K. bankroto procese (nuo kurios atskaitoma 4 proc. bankroto administratoriaus atlyginimo suma), o 1/2 dalį pervedant antstoliui A. N., kad šis pervestas lėšas paskirstytų Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir *CPK*) nustatyta tvarka.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2018 m. rugsėjo 26 d. nutartimi patvirtino patikslintą 2018 m. birželio 25 d. mokumo atkūrimo planą; suinteresuoto asmens „Luminor Bank AS“ prašymą atmetė.
6. Teismas rėmėsi Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymo (toliau – *FABĮ*) 7 straipsnio, 8 straipsnio 3, 8 dalių nuostatomis, nurodė, kad pagal bankroto administratoriaus pateiktą išvadą patikslintas 2018 m. birželio 25 d. mokumo atkūrimo plano projektas atitinka *FABĮ* keliamus reikalavimus, nepažeidžia bankrutuojančio fizinio asmens ir jo kreditorių interesų pusiausvyros ir yra realiai įgyvendinamas. Teismas nustatė, kad butas (duomenys neskelbtini) yra įkeistas „Luminor Bank AS“, kuris antstolio A. N. kontorai yra pateikęs prašymą turtą realizuoti priverstine tvarka, parduodant jį iš varžytynių. „Luminor Bank AS“ prašo netvirtinti mokumo atkūrimo plano, be kita ko, dėl to, kad plane nurodoma parduoti ne visą butą, o pareiškėjui priklausančią 1/2 jo dalį. Teismas pažymėjo, kad buto bendraturtė R. K. nesutinka su savo turto dalies pardavimu bankroto byloje, o pagal *FABĮ* 27 straipsnio 8 dalies nuostatas teismas gali leisti bankroto administratoriui arba antstoliui parduoti visą turtą tik tuo atveju, kai yra gauti visų bendraturčių sutikimai.
7. *FABĮ* 27 straipsnio 8 dalies nuostatos, įsigaliojusios 2018 m. birželio 26 d., teismo vertinimu, taikytinos, nes jos galioja sprendžiant mokumo atkūrimo plano tvirtinimo, kartu – turto realizavimo tvarkos klausimą. Banko nurodomose Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 28 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. *3K-3-442-378/2016*, 2018 m. gegužės 10 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. *e3K-3-199-219/2018*, priimtose iki *FABĮ* 27 straipsnio 8 dalies įsigaliojimo, kasacinio teismo atliktas teisinis vertinimas neapėmė pasikeitusio teisinio reguliavimo aiškinimo. Kita vertus, pagal kasacinio teismo išaiškinimus kompleksiškas turto pardavimas turėtų būti taikomas tais atvejais, kai turto pardavimas atskiromis dalimis galėtų sumažinti parduodamų daiktų kainą. Atitinkamai ir pagal *FABĮ* 27 straipsnio 8 dalį teismas gali leisti parduoti visą turtą tik tuo atveju, jeigu toks turto pardavimas tikėtinau leistų už jį gauti didesnę kainą negu turto pardavimas dalimis.
8. Teismas pažymėjo, kad „Luminor Bank AS“ nepateikė objektyvių duomenų, jog, ginčo butą pardavus kaip vieną turtinį vienetą, kaina būtų didesnė nei jį pardavus dalimis. Buto bendraturčiai nurodė, kad šį turtą įsigijo kaip du atskirus butus, vėliau šie buvo sujungti. Be to, bendras buto plotas – 130,51 kv. m, todėl realizuojant butą dalimis galima gauti didesnę kainą, nes mažesnis plotas yra paklausesnis ir daugiau žmonių galėtų jį įpirkti. Teismas vertino, kad, šiuo atveju byloje nesant specialių žinių turinčio asmens išvados ar kitų objektyvių duomenų, patvirtinančių banko teiginius, negalima padaryti išvados, jog kompleksiškas buto pardavimas padidintų už jį gaunamą kainą.
9. Nors „Luminor Bank AS“ nesutiko ir dėl mokumo atkūrimo plane pareiškėjo būtiniesiems poreikiams tenkinti nurodytos sumos pagrįstumo, teismas nenustatė aplinkybių, jog pareiškėjo išvardyta kuri nors išlaidų grupė aiškiai neatitiktų protingumo kriterijaus ar reikalautų papildomo pagrindo rašytiniais įrodymais, todėl banko teiginius atmetė kaip nepagrįstus. Teismas, be kita ko, įvertino pareiškėjo nurodytas aplinkybes dėl pradėtų teikti vežimo paslaugų, kam reikalinga 65 Eur per mėnesį, ir būtinų odontologų paslaugų, kurių vertė apie 1500 Eur.
10. Suinteresuotas asmuo AB „Vilniaus šilumos tinklai“ nepritarė mokumo atkūrimo plano projektui, nes 120 Eur išlaidos būstui išlaikyti yra nepakankamos, tačiau teismas pažymėjo, kad pareiškėjui nuosavybės teise priklauso 1/2 dalis buto, todėl už butui patiektą šilumos energiją ir kitas komunalines paslaugas jis turi atsiskaiyti proporcingai savo daliai. Be to, mokesčius už butą sumokėti pareiškėjui padeda duktė.
11. Teismas konstatavo, kad mokumo atkūrimo planas atitinka *FABĮ* reikalavimus, jis gali būti įgyvendintas, juo yra sudaromos sąlygos atkurti sąžiningo fizinio asmens mokumą, užtikrinant kreditoriaus reikalavimų tenkinimą ir teisingą pareiškėjo bei jo kreditoriaus interesų pusiausvyrą, todėl pareiškėjo mokumo atkūrimo planą patvirtino.
12. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs „Luminor Bank AS“ atskirąjį skundą, 2018 m. lapkričio 15 d. nutartimi Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018 m. rugsėjo 26 d. nutartį paliko nepakeistą.
13. Teismas konstatavo, kad nagrinėjamu atveju buvo tinkamai laikytasi įstatyme nustatytos mokumo atkūrimo plano projekto tikslinimo ir pakartotinio svarstymo procedūros (*FABĮ* 8 straipsnio 3 dalis).
14. Teismas rėmėsi kasacinio teismo išaiškinimais, pagal kuriuos sprendamas, ar patvirtinti planą, kuriam kreditoriai nepritaria, teismas turi įvertinti kreditorių nurodomų nesutikimo su planu priežasčių atitiktį tikrovei, tokių priežasčių svarumą, taip pat užtikrinti bankrutuojančio asmens ir kreditorių interesų pusiausvyrą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gruodžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. *3K-3-561/2014*). Teismas sprendė, kad nagrinėjamu atveju nėra pagrindo įtraukti bankrutuojančio fizinio asmens sutuoktinei R. K. priklausančią turtą į bankrutuojančio fizinio asmens V. K. mokumo atkūrimo planą. Teismas pažymėjo, kad nors plano tvirtinimas bei plano vykdymas (šis reglamentuojamas *FABĮ* 27 straipsnyje) ir susiję, tačiau yra atskiri bankrutuojančio fizinio asmens bankroto proceso etapai. Kreditoriaus „Luminor Bank AS“ nurodomi motyvai, nesutinkant su mokumo atkūrimo planu, šiame bankroto proceso etape, sprendžiant plano tvirtinimo klausimą, teismo vertinimu, netaikytini aplinkybėmis, dėl kurių negalėtų būti patvirtintas fizinio asmens mokumo atkūrimo planas, juolab įvertinus tai, kad pagal *FABĮ* 7 straipsnio 1 dalies 3 punktą plane turi būti nurodytas numatomas parduoti bankrutuojančio fizinio asmens turtas, o ne bendraturčių, kurie nėra bankrutuojantys asmenys. Be to, pagal *FABĮ* 27 straipsnio 8 dalies nuostatas, keliems bendraturčiams bendrosios nuosavybės teise priklausantis turtas kaip vienas objektas gali būti parduodamas tik esant bendraturčių sutikimui, tačiau jo šiuo atveju nėra.
15. Teismas sprendė, kad nepagrįstas AB „Vilniaus šilumos tinklai“ argumentas, jog mokumo atkūrimo plane nurodyta per maža suma būtų išlaidų išlaidoms, nes nepateikti detalūs skaičiavimai, patvirtinantys tokių išlaidų nepagrįstumą, be to, aptariama suma nustatyta proporcingai bankrutuojančiam asmeniui priklausančiai turto daliai.
16. Dėl „Luminor Bank AS“ nesutikimo su būtiniesiems poreikiams tenkinti mokumo atkūrimo plane nustatyta didesne suma teismas nurodė, kad šios aplinkybės netaikytinos esminiu plano trūkumu, dėl kurio negalėtų būti patvirtintas toks planas. Bankrutuojantis asmuo pagrindžia šių išlaidų padidėjimą – nurodo, kad dalis išlaidų susijusios su vežimo paslaugų teikimu (plane nurodyta, jog iš vežimo paslaugų planuojamos gauti 122 Eur per mėnesį pajamos), kita dalis – išlaidos, reikalingos medicininiams reikmėms. Toks būtinųjų išlaidų padidinimas, teismo vertinimu, nepatvirtina nepagrįsto bankrutuojančio fizinio asmens siekio išvengti plano vykdymo ar gyventi neproporcingai pažeidžiant kreditorių interesus, juolab kad nustatyta 450 Eur suma nesmarkiai viršija minimaliąją mėnesinę 400 Eur algą (*FABĮ* 7 straipsnio 3 dalis).
17. Teismas pažymėjo, kad kreditoriai disponuoja pakankamomis priemonėmis plano įgyvendinimo procedūrai kontroliuoti, jam modifikuoti (*FABĮ* 8 straipsnio 12, 13 dalys), todėl teismas turėtų netvirtinti plano ir nutraukti bankroto bylą tik tuo atveju, jei planas turi esminių trūkumų, nesuderinamų su fizinio asmens bankroto procedūrų tikslais, ir dėl šios priežasties bankroto procedūros nebepali būti tęsiamos. Tokių aplinkybių šiuo atveju nenustatyta.

III. Kasacinio skundo ir atsiliėpimo į jį teisiniai argumentai

18. Kasaciniu skundu suinteresuotas asmuo „Luminor Bank AS“ prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2018 m. lapkričio 15 d. nutartį ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018 m. rugsėjo 26 d. nutartį bei klausimą išspręsti iš esmės – atsisakyti tvirtinti mokumo atkūrimo planą, nutraukti V. K. bankroto bylą; kasaciniam teismui nusprendus palikti nepakeistas skundžiamų nutarčių dalis dėl mokumo atkūrimo plane nustatytų išlaidų būtiniesiems poreikiams tenkinti ir mokumo atkūrimo priemonių, panaikinti nutarčių dalis, kuriomis atmetas banko prašymas leisti parduoti V. K. ir R. K. priklausantį butą kaip turtinį vienetą, ir klausimą išspręsti iš esmės – banko prašymą tenkinti, pardavus turtą gautą sumą paskirstant prašyme nurodyta tvarka. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

18.1. Teismai, išaiškinę, kad, esant iškeltai vieno iš banko solidariųjų skolininkų (kartu ir įkeisto turto bendraturčių) fizinio asmens bankroto bylai, *FAB/* nustatyta tvarka galima parduoti tik to bankrutuojančio asmens turto dalį (buto, kuris turi vieną unikalų numerį ir nėra padalytas, idealiają dalį), neteisingai, nepagrįstai siaurai aiškino ir taikė *FAB/* 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatas, nesivadovavo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – *CK*) 1.5 straipsnyje įtvirtintais principais, pažeidė skolininko ir kreditoriaus interesų pusiausvyrą, paneigė hipotekos daiktinės teisės esmę, kartu pažeidė hipotekos kreditoriaus teisėtų interesų apsaugos taisykles – atgauti kuo didesnę skolos dalį iš jo naudai įkeisto turtinio vieneto.

18.2. Teismai nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 28 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. *3K-3-442-378/2016* ir 2018 m. gegužės 10 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. *e3K-3-199-219/2018* pateiktų išaiškinimų, susijusių su kreditoriaus naudai viso įkeisto turto pardavimu fizinio asmens bankroto byloje, kai yra keli turto savininkai (pagal kuriuos akcentuojamas kompleksiškas įkeisto turto, priklausančio bankrutuojančiam asmeniui ir tretiesiems asmenims, pardavimas siekiant parduoti turtą už didesnę kainą, nes vientiso turtinio komplekso pardavimas dalimis gali sumažinti parduodamų daiktų kainą, dėl ko būtų pažeisti kreditorių interesai; jeigu hipoteka įkeistą turtą (vieną pardavimo objektą) sudaro ir bankrutuojančio asmens turtas, kuris realizuojamas iš varžytynių bankroto administratoriaus, ir kito asmens turtas, kurį varžytnėse parduoda antstolis, tai tokio turto komplekso pardavimą turi organizuoti bankroto administratorius).

18.3. Teismai neteisingai aiškino ir taikė nuo 2018 m. birželio 26 d. įsigaliojusius *FAB/* 27 straipsnio 8 dalies nuostatas: skolininko mokumo plano tvirtinimo procedūros prasidėjo iki šios normos įsigaliojimo (pirmasis kreditorių susirinkimas dėl plano vyko 2018 m. birželio 6 d.), todėl nurodyta norma negalėjo būti taikoma; nors šioje teismų taikytoje normoje aiškiai nurodyta, jog turi būti tikėtina pagrįsta aplinkybė, kad viso turto pardavimas sudarys sąlygas gauti didesnę kainą, teismai nurodė, jog kreditorius privalo pateikdamas specialisto išvadą įrodyti šią aplinkybę (teismai pažeidė įrodymų vertinimo (pakankamumo) taisykles, be to, neįvertinta situacijos specifika, kad butas (nepadalytas ir neatskirtas šeimos turtas, iš kurio išieškojimas vykdomo procese vyko kaip iš turtinio vieneto) yra įkeistas bankui kaip nedalomas turtinis vienetas); teismai nepagrįstai apribojo savo kompetenciją, sureikšmino įkeisto turto bendraturtės (banko solidariosios skolininkės) R. K., kurios atžvilgiu yra vykdomas išieškojimas per antstolį iš to paties buto už tą pačią prievolę, nesutikimą parduoti butą kaip turtinį vienetą.

18.4. Teismai neteisingai aiškino bei taikė *FAB/* 1 straipsnio 1 dalies, 7 straipsnio nuostatas (reikalavimus mokumo atkūrimo planui), nesivadovavo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 9 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. *3K-3-190-706/2015* pateiktomis taisyklėmis, pagal kurias fiziniai asmenys bankroto proceso metu turi dėti maksimalias pastangas užsitikrinti didesnių pajamų gavimą, kad susidarytų kaip galima didesnis gaunamų pajamų ir patiriamų išlaidų skirtumas, leidžiantis tenkinti kreditorių reikalavimus. Teismai patvirtino planą, nors skolininkas po bankroto bylos iškėlimo nori papildinti ne pajamas, o išlaidas. Be to, teismai nevertino skolininko nurodytų išlaidų realumo ir pagrįstumo.

19. Pareiškėjas atsiliėpimu į suinteresuoto asmens kasacinį skundą prašo jį atmesti, skundžiamus teismų procesinius sprendimus palikti nepakeistus. Atsiliėpime nurodomi šie argumentai:

19.1. Teismai pagrįstai taikė *FAB/* 27 straipsnio 8 dalį, nes į teismą buvo kreiptasi jau galiojant šiai normai, 2018 m. liepos 16 d. pakartotinai nepatvirtinus pakoreguoto mokumo atkūrimo plano.

19.2. Teismai pagrįstai atsisakė leisti bankui parduoti pareiškėjui ir R. K. priklausantį turtą, nes bendraturtė argumentuotai ir aiškiai išreiškė nesutikimą. Banko teiginiai, kad didesnio ploto turtą lengviau parduoti, deklaratyvūs. Teismai nesaistomi vien bendraturčio nesutikimo, tačiau atsižvelgia į bylos esmę, konkrečią situaciją, šalių pateiktus įrodymus. Tai, kad turtas, kaip vienas turtinis vienetas, nelikvidus, patvirtina aplinkybė, jog antstolio buvo skelbtos net kelios varžytnės, o turto kaina sumažinta iki 60 proc. jo vertės. Banko argumentus dėl didesnės viso turto vertės nei dviejų atskirų jo dalių paneigia UAB „Kovertas“ 2018 m. gruodžio 27 d. bankroto procese atlikta nekilnojamojo turto vertinimo ataskaita, kurioje nurodytos abi vertės.

19.3. Argumentas, kad parduodant visą turtą būtų taupomos lėšos, nepagrįstas, nes už turto pardavimą mokama procentine išraiška nuo pardavimo sumos. Be to, suinteresuotas asmuo nepagrįstai nurodo, kad dalis sumos turėtų būti pervesta antstoliui A. N.. Šis antstolis nevykdo išieškojimo iš pareiškėjo ir R. K., jokia vykdomoji byla neužvesta.

19.4. Teismai teisingai sprendė, kad mokumo atkūrimo plane nurodyta pagrįsta išlaidų būtiniesiems poreikiams tenkinti suma, kuri nesiekia minimaliosios mėnesinės algos dydžio (nuo 2019 m. sausio 1 d. – 555 Eur). Mokumo atkūrimo plane detalai nurodytos tiek pajamos, tiek išlaidos.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl hipoteka įkeisto turto pardavimo tvarkos fizinio asmens bankroto byloje

20. Fizinio asmens bankroto tikslas – atkurti fizinio asmens mokumą, kiek įmanoma apsaugant ir užtikrinant kreditorių interesus. Privaloma bankroto paskelbimo sąlyga yra asmens nemokumas, t. y. negebėjimas grąžinti skolų, susidaręs dėl objektyvių priežasčių, nesant tokio asmens tyčinių, nesąžiningų veiksmų, dėl kurių atsirado nemokumas ir kuriais siekiama nurašyti skolas, išvengti jų mokėjimo. Taigi fizinio asmens bankrotas – tai nemokaus asmens ir kreditorių interesų kompromisas, dėl kurio sąžiningai ir kiek įmanoma labiau patenkinus kreditorių reikalavimus bankrutavęs asmuo atleidžiamas nuo tolesnio skolų mokėjimo. Dėl to (įgyvendinant šį tikslą) bankroto procese siektina nemokaus asmens turtą realizuoti kuo palankesnėmis sąlygomis.

21. Bankrutuojančio fizinio asmens, kaip ir nebankrutuojančių asmenų, prievolės kredito įstaigoms įprastai būna užtikrintos vienu iš *CK* 6.70 straipsnyje nustatytų prievolių užtikrinimo būdų (netesybomis, įkeitimu (hipoteka), laidavimu, garantija, rankpinigiais ar kitais sutartyje nustatytais būdais). Dažniausiai kredito įstaigų paskola yra užtikrinama nekilnojamojo turto įkeitimu (hipoteka).

22. Dažnu atveju paskolai užtikrinti įkeistas turtas priklauso jungtinės nuosavybės teise situotiniams ar bendrosios dalinės nuosavybės teise keliems asmenims, todėl bankroto procese kildavo problemų dėl jo pardavimo, nes *FAB/* normos, konkrečiai 27 straipsnis, reglamentuojantis bankrutuojančio asmens turto pardavimą, iki 2018 m. birželio 26 d. visiškai nereguliuo bankrutuojančio asmens bendrąja jungtine ar bendrąja daline nuosavybe valdomo turto pardavimo tvarkos. Šią spragą užpildė kasacinis teismas formuodamas teisinę praktiką.

23. Kasacinis teismas, sprenddamas dėl hipoteka įkeisto nekilnojamojo turto pardavimo, kurio viena dalis (žemės sklypas) priklausė fiziniam asmeniui, o kita (pastatai) – bankrutuojančiam juridiniam asmeniui, išaiškino, kad jeigu hipoteka įkeistą turtą (vieną pardavimo objektą) sudaro ir bankrutuojančio asmens turtas, kuris realizuojamas iš varžytynių bankroto administratoriaus, ir kito asmens turtas, kurį varžytnėse parduoda

antstolis, tai tokio turto komplekso pardavimą turi organizuoti bankroto administratorius. Turtas įkaito davėjo pasiūlytam pirkėjui gali būti parduodamas tik tuo atveju, jei toks asmuo įsigyja visus bendrąja hipoteka įkeistus daiktus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. vasario 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-47/2014).

24. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2016 m. spalio 28 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-442-378/2016 nurodė, kad kasacinio teismo praktika akcentuoja būtent kompleksiską įkeisto turto, priklausančio tiek bankrutuojančiai įmonei, tiek tretiesiems asmenims, pardavimą, kadangi vientiso turтино komplekso pardavinėjimas dalimis gali sumažinti parduodamų daiktų kainą, dėl ko būtų pažeisti kreditorių interesai.

25. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. gegužės 10 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-199-219/2018 pažymėjo, kad kreditoriaus reikalavimų parduodant hipoteka įkeistą skolininko turtą siekiama gauti kiek įmanoma didesnę kainą, nes tai atitinka tiek kreditoriaus, tiek skolininko interesus. Šiuo tikslu CPK normose nustatyta tvarka skelbiamos ir vykdomos varžytynės. Juridinio ir fizinio asmens bankroto atveju siekiama patenkinti kuo daugiau kreditorių reikalavimų, išsaugant ir užtikrinant kreditorių bei nemokaus asmens interesų pusiausvyrą. Tuo tikslu bankroto administratorius bankroto normų nustatyta tvarka organizuoja ir vykdo nemokaus asmens turto, įskaitant įkeistą hipoteka, varžytynes; parduodant skolininko (tiek mokaus, tiek bankrutuojančio) turtą kreditorių reikalavimams tenkinti visais atvejais siekiama jį parduoti už didesnę kainą, nes tai atitinka kreditorių ir skolininko interesus bei užtikrina jų pusiausvyrą.

26. Paminėtoje nutartyje teismas taip pat konstatavo, kad tuo atveju, kai vienam iš bendraskolių fizinių asmenų iškeliami bankroto byla, tai abiem bendraskoliams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis ir hipoteka įkeistas turtas, nustačius teisiškai reikšmingas aplinkybes (už turto vienetą gali būti mokama daugiau, negu jį parduodant dalimis), parduodamas FAB/ nustatyta tvarka, t. y. tokio turto pardavimą varžytynėse vykdo bankroto administratorius ir įstatymo nustatyta tvarka turtas įkaito davėjo pasiūlytam pirkėjui gali būti parduodamas tik tuo atveju, jei toks asmuo siekia įsigyti ne dalį, o visą įkeistą turтинį vienetą.

27. Nurodyta kasacinio teismo praktika akcentuoja būtent kompleksiską hipoteka įkeisto turto, priklausančio tiek bankrutuojančiai įmonei, tiek bankrutuojančiam fiziniam asmeniui, tiek tretiesiems nebankrutuojantiems asmenims, pardavimą ir atitinka hipoteką reglamentuojančias teisės normas bei jas aiškinant suformuotą teisinę praktiką.

28. Hipoteka, kitaip negu kitos prievolių užtikrinimo priemonės, yra daiktinės teisės institutas. Hipotekos sandorio esmė – nekilnojamojo daikto įkeitimas, siekiant užtikrinti kreditoriaus reikalavimų patenkinimą pirmiau už kitus skolininko kreditorius tuo atveju, jeigu skolininkas per nustatytą terminą neįvykdo prisiimtų įsipareigojimų (CK 4.170 straipsnio 3 dalis).

29. Pagal teisinį reglamentavimą hipotekos sandorio objektu gali būti tiek visas daiktas, tiek jo dalis (CK 4.171 straipsnio 1, 2 dalys); tiek pačiam skolininkui, tiek ir tretiesiems asmenims asmeninės nuosavybės teise priklausantis daiktas, jei šie sutinka jį įkeisti (CK 4.181 straipsnio 1 dalis), arba bendrosios nuosavybės teise keliems asmenims priklausantis daiktas, jei bendraturčiai sutinka jį įkeisti (CK 4.171 straipsnio 6 dalis). Padalijus įkeistą nekilnojamojį daiktą, hipotekos reikalavimas nedalijamas ir lieka galioti visiems po padalijimo suformuotiems daiktams (CK 4.172 straipsnio 1 dalis).

30. Teismų praktikoje akcentuojama, kad hipotekos institutas visų pirma yra skirtas kreditoriaus interesams apsaugoti, nes hipotekos kreditoriui garantuojama pirmenybė gauti savo reikalavimų patenkinimą iš įkeisto turto prieš visus kitus skolininko kreditorius ne ginčo tvarka, specialia, pagrįsta skolos išieškojimo iš įkeisto turto procedūra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. sausio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-12/2005; 2010 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-171/2010; kt.). Taigi, hipoteka suteikia kreditoriui privilegijuotą padėtį kitų kreditorių atžvilgiu siekiant priverstinio skolos išieškojimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-361-611/2015).

31. Teisėjų kolegija pažymi, kad, vykdamas išieškojimą iš hipoteka įkeisto turto, hipotekos kreditoriaus interesai negali būti suabsoliutinami. Hipotekos institutas grindžiamas ir bendraisiais teisės principais, *inter alia* (be kita ko), proporcingumo ir tinkamos suinteresuotų asmenų interesų pusiausvyros. CK 4.194¹ straipsnio 4 dalyje įtvirtinta bendroji kreditoriaus pareiga išieškojimą vykdyti kuo ekonomiškiau; kreditorius negali nepagrįstai praturtėti skolininko (įkaito davėjo) sąskaita. Skolininko interesai priverstinio skolos išieškojimo procese užtikrinami visų pirma teisingai įkainojant įkeistą turtą ir siekiant realizuoti turtą įstatymų nustatyta tvarka už maksimaliai artimą komerciškai pagrįstą kainą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 2 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-127-687/2016, 19 punktas).

32. Taigi hipotekos, kaip ir fizinio asmens bankroto, paskirtis yra užtikrinti kreditoriaus teisių apsaugą – prievolės įvykdymą, derinant jo interesus su skolininko interesais. Teismų praktikoje akcentuojama, kad tiek kreditoriaus, tiek skolininko interesus atitinka tinkamas įkeisto turto įkainojimas ir pardavimas kuo didesne kaina. Dėl to hipotekos kreditoriaus ar skolininko teisinė padėtis hipotekos objekto atžvilgiu negali blogėti dėl ne nuo jų priklausančių teisinių veiksmų, kaip yra nagrinėjamu atveju, kai vienas iš hipoteka įkeisto turto solidariųjų bendraskolių bankrutuoja, o kitas, nebankrutuojantis skolininkas, nesutinka parduoti hipoteka įkeisto turto kaip turтинio vieneto.

33. Teisėjų kolegija pažymi, kad FAB/ 27 straipsnis 2018 m. gegužės 17 d. įstatymu Nr. XIII-1154 buvo papildytas 8 dalimi (papildymas įsigaliojo 2018 m. birželio 26 d.), pagal kurią, kai parduodamas keliems asmenims bendrosios nuosavybės teise priklausantis turtas, tačiau ne visiems bendraturčiams iškelta bankroto byla ir antstolis išieškojimą iš bendraturčių, kuriems nėra iškelta bankroto byla, yra nukreipęs į šį turtą, teismas bendraturčio ar kreditoriaus prašymu, gavęs visų bendraturčių sutikimą, gali leisti bankroto administratoriui arba antstoliui parduoti visą turtą, jeigu toks turto pardavimas tikėtinau leistų už jį gauti didesnę kainą negu turto pardavimas dalimis. Už turtą gautos lėšos paskirstomos proporcingai pagal bendraturčiams priklausančias turto dalis. Taigi nauja FAB/ 27 straipsnio redakcija sureguliuo bankrutuojančiam ir nebankrutuojantiems asmenims bendrąja jungtine ar bendrąja daline nuosavybe priklausančio turto pardavimo tvarką. 2018 m. gegužės 17 d. įstatymu nustatyta, kad fizinio asmens bankroto bylų, pradėtų iki įstatymo Nr. XIII-1154 įsigaliojimo, atskiros procedūros po įstatymo Nr. XIII-1154 įsigaliojimo tęsiamos pagal šį įstatymą. Suinteresuoto asmens (banko) prašymas leisti parduoti butą kaip turтинį vienetą bankroto procese teismui pateiktas galiojant šios redakcijos nuostatomis, todėl jos turi būti taikomos teismui sprendžiant nurodytą klausimą dėl turto pardavimo tvarkos.

34. Iš įstatymo, kuriuo FAB/ 27 straipsnis papildytas 8 dalimi, aiškinamojo rašto matyti, jog įstatymas keistas siekiant pašalinti teisinio reguliavimo spragas dėl bankrutuojančiam asmeniui ir kitiems asmenims bendrąja nuosavybe priklausančio turto pardavimo, nes iki pakeitimo galioję teisės aktai nereglementavo fizinio asmens bankroto byloje galimybes bendrosios nuosavybės teise priklausantį turtą parduoti kaip vientisą turтинį objektą, tačiau to ir nedraudė. Rašte nurodyta, kad šią teisinio reguliavimo spragą pildė teismų praktika, kuri orientuoja į ekonomiškumą ir savininkų bei kreditorių interesus, t. y. esminis akcentas sutelktas į tai, kad turtas būtų parduotas už kuo didesnę kainą.

35. Aiškinamajame rašte taip pat nurodyta, kad, pildant FAB/ 27 straipsnį 8 dalimi, siekiama teisinio aiškumo, kad aptariamas klausimas būtų sureguliuotas įstatymo lygiu, tačiau kiekvienu atveju vientiso turтинio objekto pardavimo tikslingumas vertintinas individualiai, paliekant teismo kontrolę; turtas kaip vientisas objektas gali būti parduotas tik teismo leidimu.

36. Aiškinamajame rašte nurodyta ir tai, kad kitais atvejais, t. y. kai yra nebankrutuojančių bendraturčių, iš kurių išieškojimo iš šio turto nevykdo ir antstolis, bendraturčių turtas kaip vienetą gali būti parduodamas tik gavus nebankrutuojančių bendraturčių sutikimą dėl viso turto pardavimo.

37. Aptartos teisinės aplinkybės, teisėjų kolegijos vertinimu, teikia pagrindą daryti išvadą, kad FAB/ 27 straipsnis 8 dalimi papildytas pripažįstant ir siekiant įteisinti teisinės praktikos formuojamas taisykles bei pašalinti įstatymo spragą. Taigi, pagal naująją FAB/ 27 straipsnio redakciją, kai į bendrąja nuosavybės teise valdomą turtą yra nukreipiamas išieškojimas bankrutuojančio asmens skoloms dengti bankroto byloje ir nebankrutuojančio asmens skoloms dengti CPK nustatyta tvarka užvedus vykdomąją bylą, teismas kreditoriaus ar skolininko prašymu gali leisti administratoriui ar antstoliui pardavinėti turtą kaip vientisą objektą, jei pardavinėjant turtą kaip vienetą galima gauti didesnę kainą nei pardavinėjant jį dalimis ir jei tai atitinka kreditoriaus ir (ar) skolininko interesus.

38. Teisėjų kolegija nagrinėjamos bylos santykių kontekste konstatuoja, kad tuo atveju, kai vienas, keli ar visi skolininkai, į kurių bendrosios nuosavybės teise valdomą hipoteka įkeista turtą yra nukreiptas skolų išieškojimas *FABJ* ir *CPK* nustatyta tvarka, nesutinka parduoti bendrosios nuosavybės teise valdomo turto kaip turtinio vieneto, teismas turi aiškintis nesutikimo aplinkybes (priežastis) ir pagal bylos duomenis spręsti dėl galimybės parduoti turtą kaip turtinį vienetą brangiau nei parduodant jį dalimis. Nustatęs, kad turtas pagal bylos duomenis gali būti brangiau parduotas kaip vientisas objektas, o atsisakymas jį parduoti tokiu būdu yra savitiksliis, neatitinkantis siekio realizuoti turtą kuo palankesnėmis sąlygomis, patenkinti kuo daugiau kreditorių reikalavimų, ir neužtikrinantis suinteresuotų asmenų (kreditoriaus, bankrutuojančio asmens ir nebankrutuojančio skolininko bendraturčio) interesų pusiausvyros, teismas turi diskreciją leisti jį parduoti kaip turtinį vienetą.

39. Byloje nustatyta, kad bankrutuojantis pareiškėjas V. K. ir nebankrutuojanti jo sutuoktinė R. K. 2007 m. birželio 4 d. sutartimi paėmė iš suinteresuoto asmens (banko) kreditą ir pagal sutarties sąlygas tapo banko solidariaisiais skolininkais, o kreditą grąžinimui užtikrinti hipoteka įkeitė butą (duomenys neskelbtini). Kadangi skolininkai sutarties sąlygų nevykdė, 2015 m. kovo 16 d. buvo išduotas vykdomasis įrašas dėl priverstinio skolos išieškojimo iš abiejų skolininkų – įkaito davėjų – ir išieškojimas buvo nukreiptas į įkeistą turtą, tačiau, 2018 m. vasario 8 d. teismo nutartimi V. K. išskėlus bankroto bylą, antstolio 2018 m. kovo 2 d. patvarkymu išieškojimas iš šio skolininko buvo sustabdytas.

40. Kreditorius, sprendžiant dėl bankrutuojančio asmens mokumo atkūrimo plano patvirtinimo, pareiškė pageidavimą, kad bankrutuojančio asmens ir jo sutuoktinės bankui įkeistas turtas (butas) būtų parduotas ne dalimis, o bankroto procese kaip nedalomas turinis vienetas, nes, banko nuomone, tokiu būdu parduodant butą už jį galima gauti didesnę kainą. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad bankrutuojančio asmens sutuoktinė išreiškė nesutikimą su savo turto (buto) dalies pardavimu bankroto procese, tačiau nesiaiškino nesutikimo pagrįstumo (žr. šios nutarties 38 punktą). Nors teismas teisingai nurodė, kad kasacinio teismo formuojamoje teismų praktikoje akcentuojamas kompleksiškas įkeisto turto pardavimas, kad pagal *FABJ* 27 straipsnio 8 dalies nuostatas teismas gali leisti parduoti visą turtą, jei toks turto pardavimas tikėtinau leistų už jį gauti didesnę kainą negu parduodant dalimis, tačiau iš esmės neaiškino banko nurodytų aplinkybių (dėl didesnės kainos parduodant butą kaip turtinį vienetą) pagrįstumo, prašymą atmetė, remdamasis iš esmės buto bendraturčių nuomone, jog didesnę kainą galima gauti turtą parduodant dalimis, ir prašymo netenkino. Apeliacinės instancijos teismas skundžiama nutartimi paliko nepakeistą pirmosios instancijos teismo procesinį sprendimą, nutartyje iš esmės nepasisakydamas dėl pirmiau nurodytų teisiškai reikšmingų aplinkybių, tik nuroydamas, kad šiame bankroto proceso etape, sprendžiant dėl mokumo atkūrimo plano tvirtinimo, banko nurodytos nesutikimo aplinkybės nesuponuoja negalėjimo tvirtinti planą, juolab kad pagal *FABJ* 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatas plane turi būti nurodomas būtent bankrutuojančio asmens, o ne bendraturčių turtas. Apeliacinės instancijos teismas taip pat akcentavo, kad šiuo atveju nėra gautas bendraturtės sutikimas parduoti turtą kaip vieną objektą, kuris pagal *FABJ* 27 straipsnio 8 dalį yra būtinas.

41. Teisėjų kolegija sutinka su kasacinio skundo argumentais, kad teismai nepagrįstai suabsoliutino pareiškėjo sutuoktinės nesutikimą parduoti butą kaip turtinį vienetą, nepagrįstai iš esmės nenustatė ir nepalygino įkeisto turto, kaip turtinio vieneto, ir bendraturčiams priklausantių atskirų jo dalių galimų pardavimo kainų, siekdami užtikrinti tiek kreditoriaus, tiek skolininkų (bendraturčių) interesą, kad turtas būtų parduotas už didesnę kainą. Pažymėtina, kad nurodytų aplinkybių įrodinėjimo pareiga tenka jų nustatymu suinteresuotoms šalims, kuriomis jos grindžia savo reikalavimus ar atskirtimus, t. y. taikytinos bendrosios įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklės (*CPK* 178 straipsnis). Įrodinėti turinčias reikšmes civilinėje byloje aplinkybes (įrodinėjimo dalyką) yra šalių ir kitų dalyvaujančių byloje asmenų teisė ir pareiga. Teismas negali grįsti savo išvadų prielaidomis. Pagal proceso teisės normas teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais (*CPK* 185 straipsnio 1 dalis). Pagal *CPK* 179 straipsnio 1 dalį įrodymus pateikia šalys ir kiti dalyvaujantys byloje asmenys; jeigu pateiktų įrodymų neužtenka, teismas gali pasiūlyti šalims ar kitiems byloje dalyvaujantiems asmenims pateikti papildomus įrodymus ir nustato terminą jiems pateikti. Teismui laikant, kad klausimui išspręsti reikalinga specialių žinių turinčio asmens išvada, sprendžiamas ekspertizės skyrimo klausimas (*CPK* 212 straipsnio 1 dalis). Taigi sprendžiamas turto pardavimo tvarkos, leidimo parduoti įkeistą turtą kaip turtinį vienetą bankroto procese klausimas, teismas negali teisiškai reikšmingų aplinkybių nustatyti vien remdamasis vienos ar kitos bylos šalies nuomone dėl didesnės turto kainos parduodant jį vienu ar kitu būdu. Kasacinis teismas fakto klausimų nespėdžia (*CPK* 353 straipsnio 1 dalis). Teismams netinkamai aiškinant ir taikant pirmiau aptartas teisės normas, reglamentuojančias hipoteka įkeisto turto pardavimo tvarką fizinio asmens bankroto byloje, nenustačius teisiškai reikšmingų pareiškėjam prašymui išspręsti aplinkybių, kreditoriaus prašymas dėl leidimo parduoti butą kaip turtinį vienetą bankroto byloje galėjo būti atmetas nepagrįstai.

42. Teisėjų kolegija pažymi, kad *FABJ* 7 straipsnio 1 dalyje nustatyti esminiai reikalavimai mokumo atkūrimo planui, t. y. tai, kas turi būti aptarta plane. Pagal šios normos nuostatas greta kitų reikalavimų plane turi būti nurodytas numatomas parduoti fizinio asmens turto (taip pat ir įkeisto), į kurį teisės nustatyta tvarka gali būti nukreiptas išieškojimas, sąrašas, turto pardavimo eiliškumas, terminai ir numatoma turto pardavimo kaina plano sudarymo metu (3 punktas). Šią normą aiškinant sistemaiškai su *FABJ* 8 straipsnio 8 dalies nuostatomis, pagal kurias teismas gali patvirtinti planą, atsižvelgdamas į bankroto administratoriaus išvadą ir įvertinęs nemokaus fizinio asmens bei jo kreditorių teises ir teisėtus interesus, *FABJ* 27 straipsnio, reglamentuojančio turto pardavimą fizinio asmens bankroto procese, 8 dalies nuostatomis, darytina išvada, kad tuo atveju, kai teismui pateiktas ne tik fizinio asmens bankroto administratoriaus prašymas patvirtinti mokumo atkūrimo planą, kuriam nepritarė kreditorių susirinkimas, bet ir kreditoriaus prašymas leisti bankroto administratoriui parduoti visą turtą tikėtinau už jį gaunant didesnę kainą negu parduodant dalimis, sprendimas dėl mokumo atkūrimo plano (ne)tvirtinimo negali būti priimtas, kol tinkamai neišspręstas klausimas dėl turto pardavimo tvarkos. Ši tvarka, remiantis *FABJ* 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostata, laikytina sudėtine mokumo atkūrimo plano dalimi. Šią bylą nagrinėjusių teismų patvirtintame 2018 m. birželio 25 d. mokumo atkūrimo plane nurodyta parduoti pareiškėjui priklausančią 1/2 dalį buto, taip pat pažymėta, kad bendraturtė nėra pateikusi sutikimo pareiškėjo bankroto byloje parduoti ir jai priklausančią dalį, o kreditorius nėra pateikęs teismui prašymo pagal *FABJ* 27 straipsnio 8 dalį.

43. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į pirmiau nurodytas aplinkybes, sprendžia, kad jos suponuoja pagrindą panaikinti šią bylą nagrinėjusių teismų procesinius sprendimus (tiek dėl plano, tiek dėl leidimo) ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui (*CPK* 360 straipsnis).

Dėl kitų argumentų

44. Pagal *FABJ* 7 straipsnio 1 dalies nuostatas mokumo atkūrimo plane, be kita ko, turi būti nurodytos lėšos, kurias fizinis asmuo numato gauti periodiškai ar kaip vienkartinę pajamą ir per visą bankroto procesą (2 punktas); kitos priemonės, skirtos fizinio asmens mokumui atkurti (persikvalifikavimas, įsidarbinimas ir kitos) (5 punktas); kiekvieną mėnesį fiziniui asmeniui būtiniesiems poreikiams tenkinti numatomos reikalingos lėšos (6 punktas). Taigi mokumo atkūrimo plano projekte turi būti aptarti, pagrįsti ir išspręsdžiami fizinio asmens numatytų gauti lėšų, priemonių, skirtų mokumui atkurti, pragyvenimui skiriamų lėšų klausimai.

45. Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018 m. vasario 8 d. nutartimi buvo patvirtinta 289 Eur suma, reikalinga kiekvieną mėnesį pareiškėjo poreikiams tenkinti nuo teismo nutarties iškelti fizinio asmens bankroto bylą įsiteisėjimo dienos iki nutarties patvirtinti mokumo atkūrimo planą įsiteisėjimo dienos. 2018 m. birželio 25 d. mokumo atkūrimo plane, kurį patvirtino teismai, nurodyta kiekvieną mėnesį pareiškėjui būtiniesiems poreikiams tenkinti reikalingų lėšų suma – 450 Eur.

46. Suinteresuotas asmuo kasaciniame skunde argumentuoja, kad šią bylą nagrinėję teismai neteisingai aiškino ir taikė *FABJ* 1 straipsnio 1 dalies, 7 straipsnio nuostatas, patvirtino mokumo atkūrimo planą, nors skolininkas po bankroto bylos iškilimo siekia padidinti ne pajamas, o išlaidas; teismai nevertino skolininko nurodytų išlaidų realumo ir pagrįstumo.

47. Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad nenustatė aplinkybių, jog pareiškėjo nurodyta kuri nors išlaidų būtiniesiems poreikiams tenkinti grupė aiškiai neatitiktų protingumo kriterijaus ar reikalautų papildomo pagrindimo rašytiniais įrodymais. Apeliacinės instancijos teismas didesnės būtiniesiems poreikiams tenkinti sumos mokumo atkūrimo plane nelaiškė esminiu plano trūkumu, dėl kurio šis planas negalėtų būti patvirtintas. Teismas sprendė, kad bankrutuojantis asmuo pagrindė šią išlaidų padidėjimą – išlaidos bus reikalingos medicininiams reikmėms ir vėžiui paslaugoms, iš kurių planuojamos gauti pajamos nurodytos mokumo atkūrimo plane, teikti, šių išlaidų padidėjimas nepatvirtina nepagrįsto bankrutuojančio fizinio asmens siekio išvengti plano vykdymo ar gyventi neproporcingai pažeidžiant kreditorių interesus, ir pažymėjo, jog, vertinant išlaidų būtiniesiems poreikiams tenkinti pagrįstumą, kasacinio teismo formuojamoje praktikoje kaip vienas iš kriterijų nurodoma minimalioji mėnesinė alga, o šiuo atveju ji viršijama nežymiai.

48. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gruodžio 19 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-561/2014, kuria rėmėsi apeliacinės instancijos teismas, išaiškinta, kad įstatyme nenustatyta reikalavimo fizinio asmens poreikių būtinumą patvirtinti rašytiniais ar kitokiais įrodymais. Teismas, sprenddamas dėl pareiškėjo poreikiams tenkinti būtinų lėšų dydžio pagrįstumo, turi vertinti pareiškėjo pateiktą informaciją ir įrodymus (jeigu jie pateikti), o tuo atveju, kai pagal pateiktus duomenis bylos išnagrinėjimas negalimas, t. y. negalima nuspręsti dėl pagrįsto būtinųjų išlaidų dydžio, turi teisę reikalauti papildomų įrodymų. Vertinant lėšų, reikalingų pareiškėjo būtiniesiems poreikiams patenkinti, maksimalaus dydžio pagrįstumo klausimą, vienas iš vertinimo kriterijų galėtų būti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta minimalioji mėnesinė alga, kurios dydis, atsižvelgiant į esamą valstybės ekonominę padėtį, laikytinas nežeminančiu asmens orumo ir patenkinančiu asmens, siekiančio bankroto, poreikius.

49. 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 16 d. nutarimas Nr. 1025 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“, kuriuo patvirtintas minimaliosios mėnesinės algos dydis – 555 Eur.

50. Atsižvelgdama į tai, kas nurodyta, teisėjų kolegija suinteresuoto asmens argumentus (nutarties 46 punktas) atmeta kaip teisiškai nepagrįstus.

51. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2019 m. sausio 14 d. nutartimi taikytos laikinosios apsaugos priemonės – draudimas V. K. ir jo bankroto administratoriui perleisti V. K. priklausančią 1/2 dalį buto, esančio (duomenys neskelbtini) arba nuosavybės teises į šią turto dalį tretiesiems asmenims bei kitaip suvaržyti arba apsunkinti šį turtą, kurios paliekamos galioti (CPK 150 straipsnio 2 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

52. Kasacinis teismas patyrė 57,16 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 19 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Perdavus bylą iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, šių išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu (CPK 93 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso* 150 straipsnio 2 dalimi, 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 360, 362 straipsniais,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo 2018 m. lapkričio 15 d. nutartį ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018 m. rugsėjo 26 d. nutartį panaikinti ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti Vilniaus miesto apylinkės teismui.

Palikti galioti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2019 m. sausio 14 d. nutartimi taikytas laikinąsias apsaugos priemones – draudimą V. K. ir jo bankroto administratoriui perleisti V. K. priklausančią 1/2 dalį buto, esančio (duomenys neskelbtini), arba nuosavybės teises į šią turto dalį tretiesiems asmenims bei kitaip suvaržyti arba apsunkinti šį turtą.

Šios nutarties kopiją išsiųsti dalyvaujantiems byloje asmenims, bankroto administratoriui V. Š., VĮ Registrų centrui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Sigita Rudėnaitė

Vincas Verseckas

Gediminas Sagatys

>

Paminėta tekste:	Suskleisti
Bylos:	
3K-3-12/2005 Dėl priverstinio skolos išieškojimo iš skolininko Z. B.	
3K-3-171/2010 Dėl priverstinio skolos išieškojimo	
3K-3-47/2014 Dėl antstolio veiksmų	
3K-3-561/2014 Dėl bankroto bylos iškėlimo	
3K-3-190-706/2015 Dėl fizinio asmens bankroto bylos iškėlimo	
3K-3-361-611/2015 Dėl priverstinės hipotekos nustatymo	
3K-3-127-687/2016 Dėl antstolio V. M. veiksmų	
3K-3-442-378/2016 Dėl antstolio R. V. veiksmų	
e3K-3-199-219/2018 Dėl teisės normų, reglamentuojančių nekilnojamojo hipoteka įkeisto turto realizavimą fizinio asmens bankroto byloje, kai turtas priklauso ne tik bankrutuojančiam asmeniui, bet ir ki	
Teisės aktai:	
Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Šeštoji knyga. Prievolių teisė	
6.70 str. Prievolių įvykdymo užtikrinimo būdai	
Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Ketvirtoji knyga. Daiktinė teisė	
4.170 str. Hipotekos sąvoka ir subjektai	
4.171 str. Hipotekos objektas	
4.172 str. Hipotekos išlikimas padalijus įkeistą nekilnojamojį daiktą	
4.181 str. Svetimo daikto hipoteka	
4.194-1 str. Skolininko (įkaito davėjo) interesų garantijos	

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas
93 str. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas
150 str. Laikinųjų apsaugos priemonių galiojimas
178 str. Įrodinėjimo pareiga
179 str. Teismo veiksmai įrodinėjimo procese
185 str. Įrodymų įvertinimas
212 str. Ekspertizės atlikimas ir ekspertų skyrimas
353 str. Bylos nagrinėjimo ribos
359 str. Kasacinio teismo teisės
360 str. Teismo teisė grąžinti bylą pirmosios instancijos teismui
362 str. Kasacinio teismo nutarties įsiteisėjimas ir privalomumas
Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Pirmoji knyga. Bendrosios nuostatos
1.5 str. Teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principų taikymas
Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas
1 str. Įstatymo paskirtis ir taikymas
Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas
1 str. Įstatymo paskirtis ir taikymas
Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas
7 str. Reikalavimai planui
8 str. Plano tvirtinimas
27 str. Turto pardavimas
Dėl minimaliojo darbo užmokesčio